

A Duna-ártéri szigeterdők felujtásáról.

Irta: Roth Gyula.

A Duna-ártéri szigeterdők felujtásáról legutóbb két érdekes cikk látott napvilágot,¹⁾ ráterelve a figyelmet ezekre az erdőkre, amelyek ugyan igaz, hogy hazánk erdőségeihez képest aránylag csekély terjedelműek, de speciális viszonyaiknál fogva nagyon érdekesek és amint az említett cikkek mutatják, az érdekelt vidékekre igen nagy fontossággal bírnak; mindenképen megérdemlik tehát, hogy igyekezzünk azoknak az erdőgazdaságát lehetőleg magas fokra emelni, annál is inkább, mert ezeket a területeket csakis erdőgazdaság útján lehet hasznosokká tennünk.

Nem akarok reátérni az erdőművelés, illetőleg gazdaság módjaira, mert természetes, hogy e tekintetben kizárólag a helyi viszonyok irányadók és azok ismerőinek ítélete. A magam részéről csak egynehány oly külföldi fajra óhatom reátérni az érdekeltek figyelmét, amelyeknek nézetem szerint a Duna-ártéri szigete-ken jövőjük volna.

Az ottani viszonyok a mesterséges erdősítés elé igen nagy nehézségeket gördítenek.

Ezeket azonban itt most szintén figyelmen kívül hagyom, mert hisz ezek a nehézségek egyaránt felmerülnek, akár hazai, akár külföldi fajok csemetéinek elültetéséről van szó és ha nem is érzik a fajok csemetéi egyenlő mértékben a hátrányokat, ez nem azon mulik, hogy hazai vagy külföldi-e a faj, hanem azon, milyen a természete és lassu-e vagy gyors a növekvése?

Hogy külföldi fajoktól — megfelelő körülmények között — nem szabad idegenkednünk, arra éppen hazánk ákáczerdőségei szolgáltatják kerek e világ legszebb bizonyítékait; az amerikai kőrís és a virginiai boróka pedig — úgy látszik — szintén igazolni fogják a külföldi fajokkal való kísérletek szükségességét.

Természetes — és nem is szabad így felfognunk ezeket a kísérleteket — nem lehet az a célunk, hogy hazai fajainkat kiszorítsuk termőhelyeikről és eddigi tapasztalataim alapján nyíltan

¹⁾ A Duna-ártéri szigeterdők felujtásáról: Hamernyik Béla, E. L. 1913. XIX. és Kőfalusi Győző, E. L. 1913. XXII.

kifejezést adok ama nézetemnek, hogy pl. a hazai tölgyet, a luczot, jegenyefenyőt és veresfenyőt *megfelelő termőhelyén* sem amerikai, sem japán rokon fafajjal pótolni nem lehet és ily irányu kísérlet céljavesztett.

De legnagyobb fontosságot tulajdonítok evvel szemben annak a törekvésnek, hogy oly területekre, ahol hazai értékes fajok csak szynlődnek vagy egyáltalán nem tudnak megélni és ahol jelenleg csak csekély értékű fák állanak, gondosan megválasztott külföldi fajokot telepítsünk be és ily módon fokozzuk az erdők értékét és jövedelmét.

Az *amerikai kőris* — helyesebben talán *fehérkőris* —, amint ennek a fajnak igényei és természete után ítélve, várható is volt, eddig bevált. Ez annyival inkább figyelemre méltó, mert ezt a fajt magasabbra kell értékelnünk, mint a hazai kőrist.

Dessauban, Gross-Kühnaunál, az Elba termékeny lapályán állanak Európának legöregebb és elegyetlen amerikai kőrisállományai, amelyek javarésze 100—120 év között váltakozik, de van közöttük 150 éves is. Tenyésztésükkel azonban felhagynak — amint a helyszínen értesültem erről —, mert a szarvas oly mértékben támadta meg őket, hogy fentartásuk lehetetlenné vált. Mivel pedig nagy súlyt fektetnek itt a vadászatra — a hód is menedék-helyet talált itt az Elba partjain —, kivágásra ítélték a kőrist, miután mindenféle eljárás annak védelmére sikertelennek bizonyult. Az igen nagy mértékben elszaporodott szarvas ugyanis a fákat és pedig különös kedvvel éppen a fehérkőrist hántotta, télen még a vén fákat is.

Mivel a Duna-ártéri erdőkből is említi már *Hamernyik* a szarvaskárt, mindjárt reámutatok itt arra, hogy a nagyobb mennyiségben tenyésztett szarvas károsításai ellen biztos ellenszer nincsen, legalább olyan nincsen, amelynek költségeit a normális erdőgazdaság elbirná. Ameddig mérsékelt a vadállomány és különösen amíg a szarvas rá nem kapott a hántásra, addig a károsítás nem jelentékeny, de ha nagy az állomány és ha már hántanak a szarvasok, akkor óriási nagyra nőhet a kár, sőt az erdőnek teljes pusztulását okozhatja; a már lábrakapott hántás ellen pedig nincsen más orvosság, csak a golyó. Praeventiv óvóintézkedés — úgy látszik — használ és pedig: a szarvasnak lehetőleg természetes viszonyok között

való tartása, vagyis mérsékelt számú állomány és lágy gyomfák tenyésztése, hogy annak rügyeiben és hajtásaiban a szarvas télen is természetes és kielégítő táplálékot találhasson. Ezért szükségesnek tartom, hogy a Duna-ártéri edőkben is hagyjunk kellő mennyiségű lágyfát és cserjét, amiről különben itt a természet bőven gondoskodik.

A fehérkőrös nemcsak hazai tapasztalataink, hanem külföldi adatok¹⁾ szerint is nedves talajon megfelel és még tenyésztési időszakában is sokáig elbirja az elárasztást s kifogástalanul nő oly helyeken, ahol a hazai közönséges kőrös a tulságos nedvesség miatt már sinylődik. Hazai tapasztalataink *Kőfalusi* szerint csak a homokos talajra vonatkozólag vannak, külföldi tapasztalatok után ítélve a lazább anyagú talajokon is meg kell felelnie, de erőteljes tápláló anyagokban dús földet követel.²⁾

Fája — a grosskühnauai erdőgondnokság és odavaló faiparosok egybevévő adatai szerint — könnyebben munkálható, mint a hazai közönséges kőrösé, minősége kitűnő, mert szívósabb és rugalmasabb mint amaz, amiért a hazai kőröst ott m^3 -ként 20—30 M-val, az amerikaiét 60—70 M-val fizették (1904-ben), bár nagy tömegek kerültek már a piacra.

Az amerikai kőrösnek nagyon sok faja van, amelyek nem egyenlő értékűek. A legjobb faanyagot adja a *Fraxinus americana* L., amely *Fraxinus alba* Marsh., sőt a hibás *Fraxinus americana alba* név alatt is kerül forgalomba; ezt a fajt értik rendszeren az „amerikai kőrös” neve alatt.

Hasonlóan értékes fát ad a *Fraxinus nigra* Marsh. = *sambucifolia* Lam., amelyet nagyon gyakran szállítanak a kereskedők előbbinek neve alatt. Ez még jobban birja a vizet, de fiatal korában

¹⁾ *Schwappach*: Die Ergebnisse der . . . Anbauversuche mit fremdlaendischen Holzarten. *Cieslar*: Über Anbauversuche mit fremdlaendischen Holzarten. *Mayr*: Fremdlaendische Wald- und Parkbaeume. *Pardé*: Arboretum National des Barres. *Comie Visart et Bommer*: L'introduction des essences exotiques. *Hongh*: Handbook of the Treces.

²⁾ Lenhard Antal is kísérletezett amerikai kőrissel. (L. Erdészeti Lapok 1900. évi 114. old.) Közleményeik még csak nagyon fiatal ültetésekre vonatkoztak, amiért kívánatos volna azok kiegészítése az eddig elért eredményekkel.

lassabban nő. Levélkéi élesebben fűrészesek, mint az előbbié, a pontos meghatározás meglehetősen nehéz, mert a leírások eltérők.

A többi amerikai kőrisfajokkal az ártéri erdőkben aligha lesz érdemes kísérletezni.

Az *ákác*ot is ajánlja *Kőfalusi* egyes helyekre, amelyeket az árvíz el nem ér; tegyük hozzá azt is, hogy a talajvíz se érjen fel nagyon magasra. Különösen ott, ahol tűzifára van szükség (*Hamernyik*: Téglá- és cserépegető kemencék), tényleg ajánlatos az *ákác*. Erről a fafajról nagyon elterjedt az a nézet, hogy üde talajt nem bír, pedig mint ezt a görögényszentimrei park remek *ákác*zai mutatják,¹⁾ — amelyek üde, már majdnem nedvesnek mondható, de *laza* áradványtalajon állanak, kőrisek, égerek, füzek, juharok, nyárfák stb. társaságában —, az *ákác* sem idegenkedik az üde talajtól, csak hogy nem szabad annak szívós, tömött agyagnak lennie, amely a gyökerektől elzárja a levegőt. Gondosan kiválasztott helyekre tehát bátran tehetjük az *ákác*ot, amelynek megvan az az előnye is, hogy gyors növekedésével rövid idő alatt fölibe kerül a gyomoknak, ha legelső éveiben kellő helyet kapott. Tüzelőnek a fája a legjobbak közül való és zölden is jól ég (*Vadas*, l. c. 100. old.).

A tölgyeket illetőleg a magam részéről külföldi fajt nem nagyon ajánlanék kísérletezésre.

Az amerikai tölgyek közül nincs egy sem, amelynek fája jobb volna a hazainál; a *Quercus alba* L. és ennek rokonai jó fát adnak ugyan, de nem jobbat, mint a mi kocsányos tölgyünk, amelylyel szemben semmi egyéb előnyük sincs. Hogy az elárasztást jobban bírja-e egyik-másik, arra ugyan nincs még konkrét adat, de alig hiszem, hogy akadjon közöttük ilyen.

A *Qu. palustris* Münch.-nek előnye a szép, fenyőkre emlékeztető törzsalakulás, a *Qu. rubra* L.-val együtt gyorsabban nőnek, mint a kocsányos, de fájuk minősége korántsem ér fel azéval; az az előny, hogy — különösen a *rubra* — szárazabb és silányabb talajon is jól fejlődik, az ártéri talajon nem jut érvényre. A *palustris*-nak — neve után ítélve — az a hire, hogy vizenyős, mocsaras talajon él, ami azonban nem áll, a vizet legfeljebb csak úgy bírja, mint a mi kocsányos tölgyünk és ha — *Hamernyik* szerint — ennek

¹⁾ L. *Vadas*: Az *ákác*zfa monografiája. 187—188. old.

fejlődése nem kecsegtet sikerrel a tulságos nedvesség miatt, akkor a palustris jövőjéhez sincs remény.

Az apatin-vidéki tölgyről különben már több ízben hallottam, hogy annak növekvése nem elégit ki, sőt — ha jól emlékszem — a bélyei uradalomban folynak összehasonlító kísérletek a szlavóniai és a bácskai tölgy között, amelyek eddigi eredményei tényleg kedvezőtlenek a bácskai tölgyre.

Ugy látszik, itt a származási kérdés tüneteivel állunk szemben. Kísérleti állomásunknak is vannak ugyan saját összehasonlító kísérletei eziránt, de ezek még nem értek meg annyira, hogy biztos következtetésekre jogosítanak. Egyelőre azonban, már a kérdés tisztázása érdekében is, ajánlatosnak tartanám, ha az ártéri talajon — természetesen ott, ahol ültetésnek vagy makkrakásnak sikere lehet — megkísérlenők a szlavóniai kocsányos tölgyet, mielőtt éppen ezt a nagyértékű hazai fajt kirekesztenők onnan.

A *Quercus phellos* L. parkok számára nagyon érdekes fa, a nedvességet jól állja és ezért talán nálunk az ártereken is használhatjuk, de nagyobb szerephez aligha jut, épúgy a *Quercus prinus* L. sem, amelynek előnyére csak nagy csersavtartalmát lehetne felhozni.

A *Platanus*-okkal való kísérletezés inkább ajánlatos, bár ennek a hatalmas méretű fának a faanyaga nem nagy értékű; de üde talajban, sőt vízfolyások mellett is megél, ahol a víz a gyökereit mossa; hogy azonban stagnáló nedvességet kibir-e, az még kétes és alig valószínű.

A *Pinus Strobus*-t nem tartom az ártérre valónak. Hazánk hegységeiben ugyan ez a faj meglehetősen nagy magasságig jóformán mindenütt megélne, de a lapályos nedves helyeket aligha birná sokáig. A lipitújvári szakiskola parkjában áll sok sima fenyő, de sűrűn pusztulnak a kéregnek rákosodása miatt anélkül, hogy ennek biztos okát tudnók kimutatni. A magam részéről azt hiszem, hogy a kötött, vizerektől átjárt, nedves talaj okozza ezt a betegségekhez hajlammal bíró állapotot.

Mély fekvésű, nedves, lapályos talajon alig találunk *Pinus-féléket*, ez olyan utmutatása a természetnek, amelyet nem jó mellőzni.

Mint iszapos vagy mocsaras talajon termő fát a következő

fajt ajánlanám elsősorban kísérletre az enyhe éghajlattal bíró Duna-ártéren.

A *mocsári cziprus*. *Taxodium distichum Rich.* Eredeti hazája Északamerika és pedig: az Atlanti-tenger mellékén Virginia délkeleti sarkától kezdve Karolinán, Georgián, Luisianán és Texason át egész Mexikóig megy. (Ott alkalmasint a Sierra Madre hegyláncza vett terjedésének gátat.) A Mississippi mentén Arkansas, Missouri, Illinois és Indiana államokig hatol fel északra. (*Hough*: *The Trees.*) Optimuma a Golf-áramlattól körülmosott Florida élsziget és a Mississippi vidékének mocsaraiban található. (*Mayr.*)

Ez a faj a mocsár viszonyaihoz annyira hozzáalkalmazkodott, hogy külön szervei fejlődtek — a víz felszine fölé gyakran *m*-nyi magasságig felemelkedő méhkasalaku, üreges fakupok, — amelyek a mocsár vize által elzárt gyökerekhez juttatják a levegőt.¹⁾ Azonban csak meleg éghajlat alatt bírja ennyire a nedvességet, hűvösebb vidéken már csak jóval kisebb fokát tűri annak; amint különben általánosságban tapasztaljuk, hogy a klíma melegségével arányosan emelkedik, illetőleg csökken a fának a nedvesség iránt való igénye. Parkokban is meglehetősen ritkán látni ezt a fát, erdőben csak egy helyről tudok, ahol egynehány öreg példány áll: Rothenfels, Baden nagyhercegségben. A *Klein* által ismertetett, a budapesti Városligetben álló példány ritka szép darab.

Fája nagyon könnyű, szép vereses-sárgás színű, szívós és nagyon tartós, ennél fogva értékes is. Mivel pedig az Aldunánál jóval északabbra fekvő területeken is hatalmas fákká tudott fejlődni, erdőgazdasági kísérletezés ott vele nagyon megokolt volna.

A kísérleti állomás kisiblyei arboretumában is megél még, de egyrészt a talaj silánysága, másrészt az éghajlat zordsága miatt csak nagyon lassan fejlődik.

Van ezenkívül még egynehány faj, amely nedves, mocsaras talajt bír, mint például a *Glyptostrobis*, a *Pterocarya* egyik-másik faja. Az irodalmi adatok ezekről eltérők, úgy hogy erdészeti jelentőségükről nem lehet biztosabb képet alkotnunk; amiket

¹⁾ Részletesebb ismertetését l. a Természettudományi Közlöny múlt évi kötetének 519. és következő oldalain. *Klein* Gyula: A mocsári cziprus és a fent idézett munkákban.

magam láttam ezek közül, azok még nem értek el oly kort és nagyságot, hogy ítéletet mondhatnék ezek alapján.

Az egyik faj, a *Pterocarya sorbitolia (rhoifolia) Sieb. et Zucc.* pár év óta ki van ültetve dendrológiai kertünkben, de az itteni telet megsínyli. Ezzel a fajjal talán érdemes volna az Alduna víznyós területein kísérletezni.

A kedvezőbb, nem nedves, hanem csak üde, jó talajokra a Duna mentén, ahol aránylag nagy a levegő nedvessége, még a következő fajok volnának kipróbálandók, amelyek Európában már sok helyen vannak erdőkben kisebb-nagyobb csoportok alakjában kiültetve és amelyek jó fejlődése a Dunamenti, üde, de nem mocsaras talajon biztosra vehető.

Libocedrus decurrens Torr. Hazája Nyugat-Amerika, ahol a Cascade Range és a Sierra Nevada nedves talajával és páradús levegőjével bíró szűk völgyeiben áll a hegyi vizek partjain. Meglehetősen nagyfokú nedvességet bír el, de nem a stagnáló mocsár vizét. Vereses-barna, illatos, puha, könnyű, emellett tartós fája elsőrangú, hasonló az európai fafajok között nincsen. Hatalmas méreteket ér el. Parkokban elég gyakran találkozunk vele, sokszor a Thuja neve alatt. Szereti az enyhe éghajlatot, páratelt levegőt, de elég nagy hideget és szárazabb levegőt is elbir. Selmezbányán védelem nélkül, exponált helyen baj nélkül telel. Les Bares-ben (Középfraanciaország) nagy példányok állanak. Sdpronban is ismernek két szép fát. Az ártéri erdők megfelelő helyén nagyon megokoltnak tartom a vele való kísérletezést, mert azok klímája igényeinek előreláthatólag nagyon jól felelne meg.

Chamaecyparis és *Thuja*-félék:

Ezek közül legfontosabbak a *Chamaecyparis Lawsoniana Parl.*, *Ch. nutkaënsis Spach.*, *Ch. obtusa Sieb. et Zucc.* és *Ch. pisifera Sieb. et Zucc.*

Thuják közül a *Th. occidentalis L.* és *Th. gigantea Nutt.*

Valamennyien szeretik az üde, jó talajt és a páradús levegőt. Megélnek ugyan hidegebb vidéken is, ha nem hiányzik a levegő nedvessége, de a száraz levegőt nem bírják, java fejlődésükhöz pedig meleg is kell. Kedvező viszonyok között nagyon gyors növekedést mutatnak.

Méreteik hatalmasak, vetélkednek a hazai fenyőkkel, fájuk kivétel nélkül elsőrangú és hazai fafajaink között nem leli párját.

Megtelepítésük az ártéri erdőkben annál kívánatosabb, mert hazánk kontinentális, száraz levegővel bíró klimája alatt ezek az egyetlen termőhelyek, amelyek paradís levegőt és meleget együtt nyújthatnak; a síkságainkon hiányzik a levegő vizgőztartalma, a hegységekben már a meleg nincs meg oly mértékben, amilyenben azt ezek a fajok kevés kivétellel hazájukban is élvezik.

Az említett hat faj parkokban gyakori. Kisiblyei arboretumunkban is nagyobb számban vannak kiültetve, a főiskola botanikus kertjében már szép nagy példányokban láthatók, kettő közülök, a *Ch. Lawsoniana* és a *Thuja gigantea* a főiskola erdejében is szerepel már. Valamennyi jól fejlődik; az erdőben, fák védelme alá ültetett fiatal példányok különösen szép növekvést mutatnak, sajnos, a legszebbeket ellopták.

A vizet legjobban bírja közülök a *Thuja occidentalis*, ennek hazája az észak-amerikai Öt tó környéke, ahonnan kelet felé egész a Hudson-öböl széléig és majdnem New-Foundland szigetéig terjed. Délfelé a Chicago-Newyork vonal adja körülbelül a határát, csak az Alleghany Mountainsban halad délfelé egész Georgiáig (Hough). Hazájában mocsarakban is él.

Fája kitünő, a legtarósabbak közül való, könnyű, sárgás-barna.

Ez volna a hat közül elsősorban kísérlet alá veendő a Duna árterein.

A *Thuja gigantea* igényei valamivel kedvezőtlenebbek. A nedvességet kevésbé bírja, mint előbbi és a tél hidege ellen érzékenyebb, növekvése azonban valamennyi *Thuja* és *Chamaecyparis*-fajt tulszárnyal. Külföldön sokat szenvedett a *Pestalozzia funerea* nevű gombától. Szürkés-barna fája ennek is kiváló.

Hazája szintén Észak-Amerika, de annak nyugati része a Rocky Mountaintól egész Csendes-oczeánig, a Kolumbia folyó vizkörnyéke.

Selmezbánya vidékén nagyon szépen fejlődik, de exponált helyzetben megsynli a telet.

A *Chamaecyparis*-félék igényei körülbelül azonosak. Európában legelterjedtebb a *Lawsoniana*, amelynek eredeti hazája Észak-Amerika nyugati partvidéke, Oregon és Kalifornia államok. Szereti

az üde talajt és nedves levegőt, de stagnáló vízben, mocsárban nem él meg.

Fája sárgás, selyemfényű, könnyű, olajtartalmu és illatos. Könnyen megmunkálható és tartós.

A *Chamaecyparis nutkaënsis* előbbtől észak felé fordul elő egészen Alaszkáig; egyébiránt igénye is, értéke is ugyanaz.

A másik két *Chamaecyparis*-faj hazája Japán.

A *Chamaecyparis obtusa* rózsaszínű, illatos fáját a japánok *Mayr* szerint a legértékesebb faanyagának tartják, amit a fajokban oly gazdag japán fenyőerdő termelni tud; a pisifera-t kevesebbre becsülik.

A fentemlített *Chamaecyparis*- és *Thuja*-fajokat egymással gyakran fel szokták cserélni, amiért itt felemlítem azokat a szabadszemmel is könnyen felismerhető jellegeket, amelyek alapján a fenti hat fajt meg lehet különböztetni, tisztán leveleik és külső alakjuk alapján.

Valamennyinek alakja monopodiális, ágaik nem állanak örvösen és levélzetük pikkelyek alakjában borítja a hajtást, a kis levélkék közül kettő-kettő felváltva átellenesen áll, a fiatal hajtások laposak.

A *Chamaecyparis*ok csucsá nem áll egyenesen felfelé, hanem többé-kevésbé lehajlik, illetőleg lecsüng, ellenben a *Thuja*-féléknél egyenesen fölfelé irányul.

A *Thuja gigantea* sudara hosszú, vékony csucshajtással nyulik egyenesen fölfelé, oldalág csak kevés van rajta. A *Thuja occidentalis* csucshajtása pedig kissé zeg-zugosan törekszik fölfelé és sűrűn hajt oldalágakat, ami bodros külsőt kölcsönöz neki. Ez a külső habitus oly tipikus, hogy még idősebb fák is ennek alapján messziről felismerhetők. Egy-egy ágacska, sőt a termés és a mag alapján ez a két faj alig különböztethető meg egymástól. Én csak egy biztos ismertető jelet tudok, amely eddig még nem hagyott cserben; *a gigantea levelei, illetőleg hajtásai fényesek, az occidentalisé pedig nem, vagy csak nagyon kevésbé*; emellett még a szét-dörzsölt száradó ágak illata is segít a meghatározásnál, mert az az *occidentalis*-nál kellemetlenebb, mint a *gigantea*-nál (*Mayr*).

Mind a kettőnél a hajtás és a levél színe egyenletesen zöld, kissé sárgásba hajló.

A *Chamaecyparis Laros* levele és hajtása sötétzöld, gyakran kékesbe játszó, az egész hajtás színe egyenlő, legfeljebb a pikkelyek szélénél az alul levő pikkely kissé hamvas. A pikkelyek simulnak az ághoz, csak csucsuk kissé elálló. A levélzet széles, lapos, emlékeztet a páfránylevélre.

A *Chamaecyparis nutkaënsis* hajtása és levele haragos zöld, lapos, pikkelyei oly élesen elállók, hogy a levélzet katározottan fűrészszeknek látszik.

A *Chamaecyparis pisifera* levélzete nem oly lapos, hanem szélein elhajló, bodrozott; pikkelyei kissé elálló, színük világosabb zöld és a pikkelyek tövében élesen körülhatárolt háromszög alakú élénk, fehér foltokat látunk, különösen a korona belsejében levő leveleken.

A *Chamaecyparis obtusa* levélzete sötétzöld, pikkelyei simulnak a hajtáshoz, csak a csucsán elálló, a pikkelyek szélén keskeny, élénk fehér sáv van, amely a pikkelyt teljesen körülövezi, úgy hogy a szomszédos pikkelyek sávjai összefolynak, X alakot képezve.

A kiültetésnél figyelembe kell vennünk a fent elősorolt fajoknak azt a közös tulajdonságát, hogy nem valók fiatal korban nyílt helyre, hanem csak álló — egyébiránt bármily rossz állapotban levő — erdő védelme alá. Fiatal korban nagyon meghálálják ezt a védelmet, amelyre annál inkább szükségük van, mennél kedvezőtlenebb és szélsőségesebb a klíma. Ezért gyérebb záródású, esetleg kigyéritett erdő alá telepítendő. A mocsári cziprus és a keleti tuja vízenyős, mocsaras helyen is megpróbálható, a többiek ellenben csak olyanra, amely legfeljebb rövid időre kerül víz alá.

A fentiekén kívül még egy fafajra szeretném felhívni szaktársaim figyelmét, ez a *Zelkova Keaki* Dipp., amelyet *Mayr* is és osztrák kollegánk, dr. *Amerigo Hoffmann* nagyon ajánlanak Japánban szerzett tapasztalataik alapján. Hazánkban nincs még tapasztalatunk róla, a szabédi telepen már régebben ültettük, de az a klíma nem felel meg igényeinek, mert tulságos száraz; kisiblyei arboretumunkban pedig a hidegtől szenved. Megfelelő helyen eddig hazánkban tudtommal nincs kiültetve (t. i. erdőben). Fontossága abban rejlik, hogy oly kiváló talajjavító képességgel bír, mint a bükk, üde talajt és levegőnedvességet követel, emellett meleg éghajlatot,

ennélfogva olyan helyeket foglalhatna el Alföldünkön, amelyeken a bükköt nem találjuk már. Méretei hatalmasakká fejlődnek, fája pedig kiváló, szép és tartós. Száradásnál alig apad, ezért és szép színe, könnyű megmunkálhatósága, valamint szép szövete miatt butorfának kiválóan alkalmas.

Az elősorolt fák, véleményem szerint, megfelelő termôhelyre találnának a Duna-ártéri szigeteken, amiért azoknak egyes kisebb csoportokban, gondosan megválogatott helyre való kiültetését nagyon ajánlanám ott működô szaktársainknak. Természetes, hogy ezek az ültetvények, különösen eleinte, meglehetősen gondot igényelnének és bizonyos rizikóval járnak, de ezt az áldozatot megéri az a cél, hogy ártéri erdeink, hacsak egy-két fajfaj válnék is be fentiek közül, nagyértékű állományokká alakulnának át és oly különlegességgé, amilyent messze földön nem találhatunk.

FAKERESKEDELEM.

A tűzifa szállításának megnehezítése. Számos uradalom foglalkozik tűzifatermeléssel és szállítással. Ezeket közelről érinti a Máv. azon újabb intézkedése, mely szerint a tűzifaszállítmányok fuvarlevelein részletesen fel kell tüntetni a fa minőségét: hasábfa, ágfa, tuskófa, rózse, gyökérfa, husáng stb, valamint meg kell jegyezni, hogy a küldemény tüzelési célokra van szánva és tényleg e célra is fog szolgálni. Ez az új intézkedés sok kellemetlenségre és reklamációra fog okot szolgáltatni, mert a szállítólevél hiányos kitöltése magasabb díjtételek kivetésével fog járni. Kívánatos volna, hogy a Máv. a régi állapotot állítsa vissza, mert hiszen a „tűzifa” megjelölés elég világosan adja meg a felhasználás módját.

Az erdélyi puhafakartell központi feladási irodájának előmunkálatai már befejezést nyertek, amennyiben az érdekelt termelők elvileg teljesen megegyeztek egymással.

A detailfakereskedelem ezen új alakulással szemben foglalt állást, amennyiben egyesülete legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy a központi irodával szemben minden rendelkezésére álló fegyverrel veszi fel a harcot.